

ANALÝZA

29. 7. 2016

Postavení českého trhu práce v rámci EU

Pravidelná analýza se zaměřuje na mezinárodní porovnání vybraných indikátorů trhu práce v členských zemích EU. V 1. čtvrtletí roku 2016 se téměř ve všech zemích EU28 míra zaměstnanosti 20-64letých meziročně zvýšila. Ke stanovenému cíli členskými zeměmi EU ovšem stále chybí v průměru 4,8 procentního bodu. Za poslední rok je to opakovaně, kdy byla zaměstnanost v České republice u mužů v tomto věku v rámci unie vůbec nejvyšší. Celková míra nezaměstnanosti dosáhla v ČR stejně jako minulé období nejnižší úrovně.

Míra zaměstnanosti ve věku 20-64 let je v České republice již šestá nejvyšší v EU

Podle strategie Evropa 2020 je cílem dosáhnout míry zaměstnanosti 20-64letých v zemích EU28 v průměru 75 %. V 1. čtvrtletí 2016 v zemích EU28 dosahovala 70,2 procent. Míra zaměstnanosti mužů (75,9 %) stále převyšovala míru zaměstnanosti žen (64,6 %).

Tabulka seřazená od nejvyšších hodnot k nejnižším ukazuje, že si vysokou míru zaměstnanosti udržují severské státy včetně baltských zemí, některé země západní Evropy a naše republika. Nejvyšší míry zaměstnanosti dlouhodobě dosahuje Švédsko (80,0). Naopak nejnižší míra zaměstnanosti je v Řecku (v 1. čtvrtletí 2016 pouze 55,1 %), kde je dokonce míra zaměstnanosti žen stále pod 50 procenty. Z posledních let si soustavně zvyšuje zaměstnanost Maďarsko, Litva, Česká republika i Slovensko. Meziročně nejvyšší nárůst zaměstnanosti zaznamenalo Maďarsko o 2,7 procentního bodu. V Lucembursku se jako jedné z mála zemí naopak zaměstnanost meziročně snížila, a to o 0,6 procentního bodu.

Průměrná úroveň zaměstnanosti v zemích EU28 v porovnání s minulým obdobím v 1. čtvrtletí 2016 mírně spadla. I tak si cílovou hranici 75 % udrželo stále celkem sedm států včetně České republiky (Švédsko, Německo, Spojené království, Dánsko, Nizozemsko, Česká republika a Estonsko). Na druhé straně je míra zaměstnanosti stále velmi nízká v jižních státech Evropské unie. Kromě Řecka se to týká hlavně Chorvatska, Itálie, Španělska, Rumunska a za 1. čtvrtletí i Bulharska, kde nepracuje více než třetina populace v tomto produktivním věku.

Ve všech členských zemích je míra zaměstnanosti mužů více či méně vyšší než míra zaměstnanosti žen. Nejvyšší míra zaměstnanosti mužů byla v 1. čtvrtletí roku 2016 opět v České republice (83,7 %), poté ve Spojeném království (82,8 %) a Německu (82,3 %). Míru zaměstnanosti žen dlouhodobě suverénně vede Švédsko s 78,2%. V ČR zaměstnanost žen dosáhla 67,5%, rozdíl mezi muži a ženami patří v této míře spíše k vyšším v EU.

V 1. čtvrtletí 2016 se Česká republika zařadila již na šesté místo mezi země EU28, když míra naší zaměstnanosti (75,7 %) převyšovala průměr EU28 o více než 5 procentních bodů. Ze sousedních států mělo v prvním čtvrtletí 2016 vyšší míru zaměstnanosti pouze Německo

ANALÝZA

(78,2 %). Na Rakousko s mírou zaměstnanosti 73,7% se dotahuje Slovensko s 69,0% a Polsko 68,4%.

Tabulka 1 Míra zaměstnanosti 20-64letých v členských zemích EU (v %)

Země	1. čtvrtletí 2016			Rozdíl v p. b. 1. Q 2016 - 1. Q 2015		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Švédsko	80,0	81,8	78,2	0,8	0,4	1,3
Německo	78,2	82,3	74,0	0,6	0,5	0,7
Spojené království	77,2	82,8	71,6	0,7	0,8	0,5
Dánsko	77,1	80,1	74,1	1,2	0,9	1,5
Nizozemsko	76,4	82,1	70,7	0,4	0,6	0,3
Česká republika	75,7	83,7	67,5	1,7	1,7	1,8
Estonsko	75,1	78,3	72,0	0,7	0,4	0,9
Litva	74,2	74,9	73,5	2,0	1,2	2,6
Rakousko	73,7	77,0	70,4	0,3	-0,2	0,8
Lotyšsko	72,8	74,6	71,1	1,3	0,5	2,1
Finsko	72,2	73,2	71,1	0,4	0,7	0,1
Lucembursko	70,5	76,4	64,3	-0,6	-0,6	-0,8
EU28	70,2	75,9	64,6	1,1	1,2	1,1
Maďarsko	70,0	77,0	63,2	2,7	3,2	2,2
Francie	69,5	73,0	66,2	0,6	0,4	0,8
Portugalsko	69,3	72,5	66,4	1,4	1,0	1,8
Irsko	69,2	75,1	63,5	1,5	1,0	1,9
Slovensko	69,0	75,9	62,0	2,2	2,0	2,4
Malta	68,5	82,3	54,0	2,2	1,6	2,5
Polsko	68,4	75,3	61,6	1,7	1,9	1,5
Slovinsko	68,3	71,4	65,0	0,8	-0,4	2,0
Belgie	66,9	71,2	62,7	-0,5	-0,3	-0,5
Kypr	66,7	71,3	62,5	-0,5	0,3	-1,2
Bulharsko	66,5	70,2	62,8	1,5	2,1	0,9
Rumunsko	64,5	72,6	56,3	0,8	0,6	1,1
Španělsko	62,8	68,5	57,0	2,3	2,7	1,9
Itálie	60,6	70,5	50,8	0,9	1,3	0,5
Chorvatsko	59,4	63,2	55,6	0,9	0,3	1,6
Řecko	55,1	64,5	45,8	2,0	2,5	1,5

Zdroj: Eurostat

Podíl vysokoškolsky vzdělaných osob

Důležitým indikátorem z pohledu trhu práce je podíl vysokoškolsky vzdělaných osob. V 1. čtvrtletí 2016 dosáhl podíl vysokoškolsky vzdělaných osob ve věku 30 - 34 let v EU28 průměrně 38,6 %. Požadovanou hranici úrovně vzdělání stanovenou strategií Evropa 2020 (40 %) splňuje stále 17 zemí EU.

Oddělení informačních služeb – ústředí

ANALÝZA

Tato věková skupina 30 - 34 let se vyznačuje podstatně vyšším počtem absolventek terciárního studia než počtem vysokoškolsky vzdělaných mužů. Podíl vysokoškolaček dosáhl v 1. čtvrtletí v unijním průměru 43,5 %, zatímco mezi muži byl tento podíl nižší o 9,7 p. b.

Tabulka 2 Podíl vysokoškolsky vzdělaných osob ve věku 30-34 let (v %)

Země	Vysokoškolské vzdělání (ISCED 5-8) ¹ 1. Q 2016		
	celkem	muži	ženy
Litva	58,6	49,4	67,8
Kypr	54,9	44,2	64,5
Irsko	50,0	44,2	55,3
Švédsko	49,9	42,5	57,8
Lucembursko	47,6	48,6	47,3
Spojené království	47,6	44,9	50,3
Estonsko	45,4	39,9	51,2
Finsko	45,3	38,2	52,9
Nizozemsko	44,7	40,2	49,1
Lotyšsko	44,2	28,6	60,3
Belgie	44,0	38,7	49,2
Slovinsko	43,9	31,2	57,1
Francie	43,8	38,8	48,5
Dánsko	43,4	39,4	47,6
Polsko	43,1	34,1	52,5
Řecko	41,5	36,7	46,2
Španělsko	40,7	33,9	47,6
Rakousko	39,4	38,1	40,7
EU28	38,6	33,8	43,5
Portugalsko	34,4	25,3	43,0
Maďarsko	33,8	27,2	40,5
Bulharsko	32,5	24,9	40,8
Německo	32,2	31,9	32,6
Česká republika	31,5	27,2	36,1
Chorvatsko	31,2	23,9	38,7
Slovensko	30,5	24,6	36,7
Malta	29,3	23,5	36,2
Itálie	26,4	20,1	32,7
Rumunsko	24,4	22,5	26,3

Zdroj: Eurostat

¹ Od 1. ledna 2014 byla zavedena nová klasifikace vzdělání ISCED 2011 (nahrazuje klasifikaci ISCED 97)

ANALÝZA

Česká republika se podle výsledků VŠPS za 1. čtvrtletí 2016 stále řadí s dosaženým podílem 31,5 % mezi země s nižším zastoupením vysokoškolsky vzdělaných osob ve věku 30 - 34 let. Tento podíl v ČR vzrostl meziročně o 2,2 p. b. Nejvyšší meziroční nárůst zaznamenalo Lotyšsko s nárůstem o 5,8 p. b., naopak nejnižší meziroční pokles o 1,8 p. b. byl v Dánsku.

Mírně nižší podíl vysokoškolsky vzdělaných osob než v České republice má ze sousedních zemí Slovensko (30,5 %). Údaj za ČR se významně neliší ani od údaje za Německo (32,2 %). Vyšší hodnoty než ČR dosahuje Rakousko (39,4 %) a zvláště Polsko (43,1 %).

Nezaměstnanost ve věku 15-64 let je stále ještě v naší republice nejnižší

S vyšší zaměstnaností zůstává i míra nezaměstnanosti nízká. Průměrně míra nezaměstnanosti za státy EU28 v 1. čtvrtletí činila 9,3 %. V České republice byla celková míra nezaměstnanosti v daném období opět nejnižší, dosahovala pouhých 4,4 %. Také u mužů byla míra nezaměstnanosti 3,9 % v České republice nejnižší, stejně jako v posledních téměř dvou letech. Na druhé místo se zařadilo Německo také s nízkou úrovní nezaměstnanosti 4,6 %. Německo si udržuje nejnižší míru nezaměstnanosti u žen, ta v 1. čtvrtletí činila 4,2 procent.

V porovnání s ostatními sousedními státy byla míra nezaměstnanosti v Rakousku (6,3 %), v Polsku (7,1 %) a na Slovensku (10,4 %). Slovensko zaznamenává významné meziroční snížení míry nezaměstnanosti o 2,1 procentních bodů a dotahuje se tak na unijní průměr, zejména pak mezi muži.

Tabulka 3 Míra nezaměstnanosti 15-64letých v členských zemích EU (v %)

Země	1. čtvrtletí 2016			Rozdíl v p. b. 1. Q 2016 - 1. Q 2015		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Česká republika	4,4	3,9	5,2	-1,6	-1,4	-1,8
Německo	4,6	4,9	4,2	-0,5	-0,7	-0,3
Malta	5,0	4,9	5,1	-0,8	-1,1	-0,2
Spojené království	5,1	5,3	4,9	-0,5	-0,5	-0,4
Lucembursko	5,9	5,3	6,7	-1,4	-1,1	-1,8
Maďarsko	6,1	6,0	6,1	-1,7	-1,8	-1,8
Rakousko	6,3	6,9	5,7	0,4	0,5	0,3
Dánsko	6,5	6,2	6,8	-0,3	-0,6	0,0
Estonsko	6,7	7,5	5,8	0,0	-0,2	0,2
Rumunsko	6,8	7,8	5,5	-0,8	-0,8	-0,7
Nizozemsko	6,9	6,4	7,3	-0,6	-0,7	-0,6
Polsko	7,1	7,1	7,1	-1,6	-1,5	-1,8
Švédsko	7,8	8,4	7,2	-0,7	-0,3	-1,1
Belgie	8,4	8,9	7,8	-0,4	-0,6	-0,3
Litva	8,5	9,8	7,3	-1,6	-1,4	-1,8
Irsko	8,5	10,3	6,5	-1,7	-1,5	-1,6
Bulharsko	8,7	9,5	7,8	-2,0	-2,0	-2,0
Slovinsko	9,0	8,5	9,5	-0,9	-0,6	-1,3
EU28	9,3	9,3	9,4	-1,0	-1,0	-0,9

Oddělení informačních služeb – ústředí

ANALÝZA

Finsko	9,8	10,5	9,1	-0,1	-0,3	0,1
Slovensko	10,4	9,4	11,7	-2,1	-2,3	-1,7
Lotyšsko	10,5	11,3	9,7	0,1	0,1	0,0
Francie	10,8	11,3	10,2	-0,1	-0,1	-0,1
Itálie	12,3	11,8	13,0	-0,9	-0,9	-0,9
Portugalsko	12,9	13,0	12,7	-1,4	-0,7	-2,1
Kypr	14,3	14,1	14,5	-3,6	-4,4	-2,9
Chorvatsko	15,6	16,0	15,1	-2,7	-2,4	-3,2
Španělsko	21,1	19,6	22,9	-2,8	-3,3	-2,2
Řecko	25,1	21,3	29,7	-1,8	-2,4	-1,2

Zdroj: Eurostat

I přes meziroční snížení míry nezaměstnanosti v jižních státech Evropy se hodnoty udržují na vyšších hodnotách. Státy s nejnižší zaměstnaností (zejména Řecko a Španělsko) se umístily zároveň na předních místech žebříčků zemí s nejvyšší mírou nezaměstnanosti. U Řecka z osob ve věku 15-64 let, které by chtěly pracovat, byla více než čtvrtina nezaměstnaná a to převážně ženy.

Podíl osob nezaměstnaných 1 rok a déle se v ČR pohybuje na úrovni průměru EU

Při celkovém poklesu nezaměstnanosti se podíl dlouhodobě nezaměstnaných (1 rok a déle) na celkové nezaměstnanosti - v průměru za EU28 meziročně snížil o 1,9 p. b. na 46,4 %. V České republice se podíl dlouhodobě nezaměstnaných meziročně naopak zvýšil, a to o 0,1 procentních bodů. U nás je ustálený podíl dlouhodobě nezaměstnaných jako důsledek již nízké celkové nezaměstnanosti. V 1. čtvrtletí 2016 sledovaný ukazatel za Českou republiku spadl pod úroveň EU28 (rozdíl o 0,5 p. b.). Dlouhodobá nezaměstnanost je velkým problémem zejména v Řecku a na Slovensku. Nejnižší podíl dlouhodobě nezaměstnaných je naopak v severovýchodních státech, které se přitom vyznačují nízkou celkovou nezaměstnaností. V Estonsku se od roku 2010 výrazně snižuje míra dlouhodobě nezaměstnaných, tudíž se v meziročním porovnání podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob v této zemi snížil až o 16,7 procentních bodů.

Tabulka 4 Podíl osob nezaměstnaných 1 rok a déle na celkovém počtu nezaměstnaných ve věku 15-64 let (v %)

Země	1. čtvrtletí 2016			Rozdíl v p. b. 1. Q 2016 - 1. Q 2015		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Řecko	70,2	70,0	70,4	-1,3	-1,5	-1,1
Slovensko	61,6	61,5	61,7	-3,4	-4,2	-2,5
Irsko	58,5	63,4	49,4	-2,2	-2,5	-2,3
Itálie	58,0	57,5	58,6	0,3	-0,5	1,2
Bulharsko	55,9	54,5	57,9	-3,2	-4,6	-1,2
Portugalsko	53,3	53,5	53,0	-3,7	-5,5	-2,1
Rumunsko	52,1	52,0	52,4	9,2	9,8	8,2
Slovinsko	51,1	46,9	55,5	0,5	-2,3	3,5

Oddělení informačních služeb – ústředí

ANALÝZA

Chorvatsko	50,6	55,8	44,3	-9,1	-1,7	-18,1
Belgie	50,4	51,1	49,5	-1,9	-1,2	-2,8
Španělsko	48,4	45,8	51,0	-3,9	-5,3	-2,5
Malta	46,5	50,7	40,0	-0,2	-6,8	:
Maďarsko	46,4	47,5	45,2	3,4	3,5	3,3
EU28	46,4	46,4	46,4	-1,9	-2,0	-1,7
Česká republika	45,9	48,8	43,1	0,1	4,5	-4,1
Lotyšsko	45,4	46,4	44,3	1,8	-1,5	5,9
Francie	44,3	45,3	43,1	1,3	2,7	-0,5
Nizozemsko	41,3	41,5	41,1	-1,5	-3,1	0,2
Kypr	41,2	44,6	37,7	-2,0	-2,2	-1,6
Litva	39,5	39,2	39,9	-2,5	-1,5	-3,8
Německo	38,9	39,9	37,5	-4,2	-4,3	-4,1
Polsko	36,3	38,3	33,9	-4,0	-1,9	-6,6
Lucembursko	34,9	36,4	33,6	9,3	8,2	10,2
Rakousko	29,0	28,2	30,1	1,7	-2,0	6,6
Spojené království	28,2	31,9	23,6	-4,2	-5,2	-3,0
Finsko	25,1	27,6	21,9	2,0	2,6	1,3
Estonsko	25,0	26,9	:	-16,7	-16,1	:
Dánsko	24,8	26,8	22,8	-2,3	-0,7	-3,9
Švédsko	19,1	20,6	17,2	-0,4	-1,6	0,9

Zdroj: Eurostat

: - údaj není k dispozici

Kontakt

Ilona Mendlová

Oddělení pracovních sil, migrace a rovných příležitostí

Tel.: 274 054 380

E-mail: ilona.mendlova@czso.cz